

N:o 17.

Af herr **O. A. Eriesson** i Ofvanmyra, om beviljande af ett anslag å 5,000 kronor för åstadkommande af utredning i syfte af nedsättning i statens embets- och tjänstemäns löner m. m.

Vid 1888 års riksdag väckte undertecknad jemte N. Nilsson i Skärhus en motion n:o 75 och L. Börjesson en n:o 122, hvilka innehöllo framställning om en nedsättning af en del af statens embets- och tjänstemäns löner. Denna framställning blef af dåvarande statsutskott i dess utlåtande n:o 3 afstyrkt. Mot detta beslut reserverade sig samtliga utskottets ledamöter från Andra Kammaren. 11 af dessa reservanter, som hufvudsakligen fasthöllo 1:sta och 2:dra utgiftsafdelningarnes förslag, hemställde med anledning af dessa motioner, »att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta, om möjligt redan till nästa lagtima Riksdag, verkställa utredning, huruvida och i hvad mån statens embets- och tjänstemäns nuvarande löner skulle med hänsyn till nu gällande prissförhållanden kunna nedsättas.» *I motiven för denna hemställan, till hvilka jag för öfrigt, jemte de åberopade motionerna, ber att få hänvisa,* anförde dessa 11 reservanter bland annat följande: »En utredning i berörda syften synes med det snaraste böra komma till stånd. Alla goda krafter böra förenas för att upphjelpa landet ur dess brydsamma ekonomiska läge. Den af motionärerna föreslagna åtgärden är äfven i sin mån ett medel härtill,» etc.

Om någonsin dessa uttalanden kunna ega en tillämpning, så är det väl nu. Af den framlagda statsverkspropositionen framgår, att chefen för finansdepartementet måst föreslå utomordentliga åtgärder för att få medel till täckande af statens utgiftsbehof. Icke nog med att han begär öfverskottsmedlen från föregående statsreglering och riksbankens hela vinst för 1892, utan äfven en 100-procentig tilläggsbevilling, jemte en upplåning af en summa af 5,000,000 kronor. Detta kan man i sanning kalla ett brydsamt ekonomiskt läge, då man vet,

att redan nu det skattdragande svenska folket hårdt nedtryckes af skatter till stat och kommun.

Jemför man nu prisleförhållandena å hvad som hör till lefnadsbehofven för omkring ett 20-tal år sedan, då embetsmännen erhöles ett 20-procentigt »dyrtidstillägg» med nuvarande, så skall man lätt finna rättmätigheten af ett »billigtidsafdrag» å dessa höga löner, som hvar för sig representera icke så små förmögenheter.

Men icke nog härmed; ännu vidrigare förefaller det allmänheten, att tjänstemännen efter åtnjutandet af dessa höga löner, ofta vid en kraftfull ålder begära och erhålla afsked med rättighet att under deras återstående lifstid uppbära en årlig otillbörlig hög pension. Visserligen är det sant, att i regel tjänstemännen sjelfva fått deltaga i bildandet af dessa pensionskassor, hvarur de sedermera erhålla sin pension; men det är att märka, dels, att dessa pensionsafgifter utgå till olika belopp i förhållande till löneförmånerna inom olika stater och corsper och dels äro allt för lågt tilltagna i jämförelse med den pension, de inom de olika graderna äro berättigade att uppbära. Den ekonomiska följden häraf för statsverket har också blifvit den, att åtskilliga af dessa pensionskassor kräfva sådana summor, att de börja väcka allvarlig oro hos den betänksamme betraktaren. Antingen böra således pensionsafgifterna höjas, eller också pensionerna nedsättas, helst i sådan omfattning, att statsverket så litet som möjligt betungas af pensionsinrättningen och i hvilket fall som helst dessa afgifter regleras så, att de utgå till lika belopp i de grader, som motsvara hvarandra inom de olika stater och corpserna.

Egnar man en blick på den sociala sidan af saken, så skall man finna, att det är af högsta vikt att inslå på en varsammare och sparsammare bana. Vill man samhällets bestånd på grundvalen af den bestående samhällsordningen; vill man hindra vår idoga, redliga och aktningvärda landtbefolkning, som för sin tillvaro har att kämpa under så knappa lefnadsomständigheter, från att ryckas med den mer och mer högljudda revolutionära skaran i storstäderna, så må man i tid inslå på reformernas väg. Och icke minst af vikt är att så göra i här antydda hänseende. Allmänheten är icke van vid att få betaldt mer än en gång för sitt utgjorda arbete, tvärtom; de få ofta erfara, att aflöningen denna enda gången är ganska knappt tilltagen, och ser för den skull icke gerna en sådan misshushållning med de allmänna medlen.

Skulle Riksdagen besluta en utredning i dessa spörsmål, torde på samma gång äfven böra egnas en tanke på, huruvida det genom förenkling i åtskilliga administrativa och exekutiva verk och inrättningar kunde låta

sig göras att helt och hållet indraga åtskilliga tjänstemannaplatser. Det torde vara allom bekant, att framställningar äfven i det hänseendet vid olika tillfällen förelegat till Riksdagens afgörande, och det är icke utan, att dylika framställningar rörande åtskilliga af dessa områden ega ganska talande skäl för sig och således äro mycket lämpliga att tagas med i ofvannämnde utredning. Se såsom exempel motionerna n:is 150 och 151 vid ofvannämnda års riksdag, afgifna af ledamoten af Andra Kam-maren herr A. E. Pettersson i Hamra.

Det är icke af minsta afvoghet mot embetsmännen denna fram-ställning göres, tvärtom; den tvingar sig fram af tidsomständigheterna, och min öfvertygelse är, att fäderneslandet skulle stanna i stor tack-samhetsskuld till sina embets- och tjänstemän, om de åtnöjde sig med skälig aflöning, lefde sparsammare och i högre grad föregingo enskilda embets- och affärsmän med godt exempel, hvilket i denna vällefnadens och svindleriernas tid vore af högsta behovet påkalladt.

Med anledning af det åberopade, dels motionerna och dels om-nämnda reservation, samt på grund af hvad jag i största korthet an-fört, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta, om möjligt redan till nästa lagtima Riksdag, verkställa utredning, huruvida och i hvad mån statens embets- och tjänstemäns löner skulle med hänsyn till nu rådande förhållanden kunna nedsättas, deras pensionsavgifter dels omregleras och dels antingen förhöjas eller också deras pensioner nedsättas, äfvensom, genom förenkling i åtskilliga administrativa och exekutiva verk och inrättningar, en del ombetsmannaplatser helt och hållet indragas; och

att Riksdagen till bestridande af utgifterna för denna utredning, ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag å 5,000 kronor.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 24 januari 1893.

Ollas A. Ericsson.
